

УДК 303.62-0.53(477)

Нестеренко Є.О., координатор проекту U-Report, ГО “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка”, вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна, email: nyevheniya@gmail.com,

Людоговська К.В., асистент проекту U-Report, ГО “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка”, вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна, email: karina.lyudogovska@knu.ua

ДАЙДЖЕСТ ОПИТУВАНЬ U-REPORT: IV КВАРТАЛ 2018 Р.

Представлено результати опитувань інноваційного молодіжного проекту U-Report за жовтень – листопад 2018 р.: безпека дітей, першочергові дії влади заради безпеки дітей у населених пунктах, школі та навколо неї; ставлення молоді до корупції, готовність ініціювати чи приєднуватися до громадських антикорупційних заходів; звернення молоді за допомогою у разі порушення прав, обізнаність про можливість отримати юридичну консультацію у центрах з надання безоплатної правової допомоги.

Ключові слова: інноваційні методи опитування, U-Report, думка молоді, безпека дітей, корупція, безоплатна правова допомога.

Nesterenko Ye.O., U-Report project coordinator, NGO “Ukrainian Institute for Social Research after Oleksandr Yaremenko”, 26, Panasa Myrnoho Str., Kyiv, 01011, Ukraine, email: nyevheniya@gmail.com,

Lyudohovska K.V., U-Report project assistant, NGO “Ukrainian Institute for Social Research after Oleksandr Yaremenko”, 26, Panasa Myrnoho Str., Kyiv, 01011, Ukraine, email: karina.lyudogovska@knu.ua

DIGEST OF U-REPORT SURVEYS: 4th QUARTER OF 2018

Paper presents results of the innovative youth project U-Report polls for October 2017 – November 2018: child safety, urgent measures of authorities for the safety of children in cities, in schools and around them; the attitude of young people towards corruption, readiness to initiate or join public anti-corruption activities; the appeal of the youth in case of rights violation, awareness of the legal advice possibility in centers, which provide free legal aid.

Keywords: innovative poll methods, U-Report, youth opinion, children`s safety, corruption, free legal aid.

ГО “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка” спільно з Представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні реалізовує глобальний молодіжний проект U-Report (“Ю-Репорт”)¹.

Проект U-Report – інтерактивний інструмент для проведення щотижневих актуальних опитувань серед підлітків і молоді через СМС-повідомлення, Facebook Messenger і Telegram. Результати опитувань використовуються у діяльності урядових установ, громадських об’єднань і міжнародних організацій.

¹ Приєднатись до U-Report можна за допомогою безкоштовного СМС зі словом “СТАРТ” на номер 4224. Інформацію про проект і результати досліджень можна знайти за посиланнями: www.facebook.com/ureportukraine та www.ukraine.ureport.in

Сьогодні U-Report реалізовано у 41 країні світу, він налічує понад 4 млн учасників.

В Україні чисельність U-репортерів становить 72 000 і постійно зростає. За 2 роки існування проекту команда U-Report запустила близько 150 опитувань на актуальні теми для молоді та провела більше ніж 200 презентацій і тренінгів по всій Україні.

U-Report – простий спосіб молодих людей донести свою думку до осіб, які ухваляють рішення. Отже, пропонуємо ознайомитися з новими результатами опитувань U-репортерів.

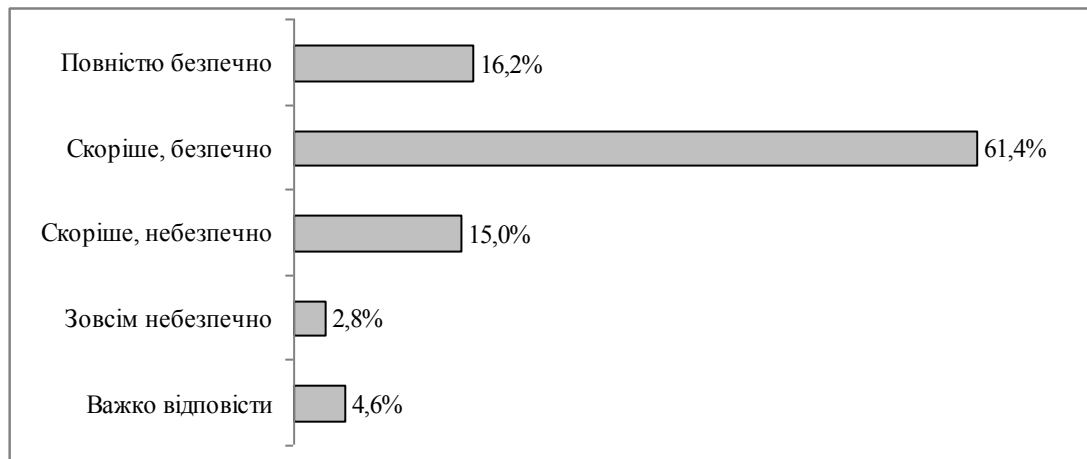
Опитування “Безпека дітей”. Опитування проходило 25–26 жовтня 2018 р. У ньому взяли участь 10 172 U-репортери віком 13–24 роки. Результати будуть використані для аналізу ситуації щодо безпеки дітей в Україні та створення паспорта загроз. Вони представлені на Міжвідомчій комісії з питань охорони дитинства Міністерства соціальної політики України. Застосовано отримані дані в рамках кампанії “#ENDviolence in schools” від ЮНІСЕФ та оприлюднено на воркшопі Youth Talks у межах World Children Day.

77,6% U-репортерів відповіли, що почуваються безпечно в своєму населеному пункті (16,2% – повністю безпечно, 61,4% – скоріше, безпечно) (рис. 1).

Найбільший відсоток тих, хто почувається в небезпеці, на Сході (26,8% опитаних), на Півдні – 23,6%, у м. Київ – 21,8%, на Півночі – 17,7%, в Центрі – 15,6%, на Заході – 11,7%.

Серед U-репортерів Донецької області 66,7% зазначили, що вони почуваються безпечно, 24,6% – небезпечно, 8,6% – важко відповісти. Серед опитаних з Луганської області безпечно почуваються 63,5%, небезпечно – 29,6%, важко відповісти – 7%.

Серед хлопців частіше, ніж серед дівчат, відповідали, що почуваються повністю безпечно – 20,9% vs 14,7%. Проте серед дівчат частіше, ніж серед хлопців, зазначали, що почуваються, скоріше, безпечно – 62,5% vs 57,7%.

Рис. 1. Розподіл відповідей на запитання: “Наскільки безпечно Ви почуваєте себе у Вашому населеному пункті?”, N=10 172

Більшість U-репортерів відповіли, що в найменшій безпеці вони почуваються на вулиці (в тому числі в темний період доби, а також в окремих районах міста) – 45,6% (N=9471). Інші найменш безпечні місця: громадський транспорт – 24,3% респондентів, розважальні заклади – 12,1%, дім – 9,9%, медичні заклади – 4,7%, школа, ЗВО – 1,5%, позашкільні заклади – 1%. Для 9,2% опитаних скрізь безпечно.

Серед U-репортерів Донецької області, 40,3% в найменшій безпеці почуваються на вулиці, 15,6% – вдома, 13,8% – в громадському транспорті, 4,9% – у розважальних закладах, 3,9% – у медичних закладах, 3,1% – в школі та ЗВО, а для 15,3% опитаних скрізь безпечно. Серед респондентів Луганської області місцями, де вони почуваються в найменшій безпеці, стали: вулиця – 35,6%, громадський транспорт – 22,9%, дім – 14,4%, розважальні заклади – 5,1%, медичні заклади – 4,2%, навчальні заклади – 3,4%, а 11,0% скрізь почуваються безпечно.

На думку 47,3% U-репортерів, щоб вони почувались у безпеці в своєму населеному пункті, насамперед, влада повинна посилити патрулювання вулиць, 43,1% – освітлення вулиць, 26,5% – заходи щодо дотримання правил дорожнього руху, 14,6% – безпеку в навчальних закладах (протицію булінгу, крадіжкам тощо), 12,9% – забезпечити безпечні умови обслуговування в медичних закладах (рис. 2).

Відповіді U-репортерів з Донецької та Луганської областей розподілилися таким чином: освітлення вулиць (32,8% vs 34,9%), патрулювання вулиць (27,9% vs 23,5%), посилення заходів щодо дотримання правил дорожнього руху (14,8% vs 18,8%), посилення безпеки в навчальних закладах (10,7% vs 11,4%), безпечні умови обслуговування в медичних закладах (9,5% vs 8,1%).

Рис. 2. Розподіл відповідей на запитання: “Що, насамперед, потрібно зробити владі, щоб Ви почувались в безпеці у своєму населеному пункті?”, N=8874

41,8% U-репортерів зазначили, що вони відчували занепокоєння через насильство в школі чи навколо неї, не відчували – 58%.

36,3% U-репортерів Донецької області відчували занепокоєння через насильство в школі, 63,3% – не відчували. Серед респондентів Луганської області 38,4% відчували занепокоєння, 61,6% – не відчували.

Серед хлопців частіше, ніж серед дівчат, відповідали, що вони відчували занепокоєння через насильство в школі чи навколо неї – 47,4% vs 40,0%.

На думку більшості U-репортерів, для того, щоб захистити їх та їхніх однолітків у школі та навколо неї, політики, вчителі та інші мають бути свідомими громадянами, виховувати своїх дітей і приділяти більше уваги атмосфері в школі – 22,1%. Опитані вважають, що необхідно посилити охорону та ввести відеоспостереження в школах – 18,6%; запровадити програми щодо безпеки (лекції, курси самооборони, тренінги) – 13,7%; боротися зі злочинністю – 7,1%, посилити контроль за поведінкою учнів та організувати їхнє дозвілля – 6,3% тощо (табл. 1).

U-репортери Донецької області частіше повідомляли, що потрібно посилити охорону та ввести відеоспостереження (18,6%), бути свідомими громадянами (16,2%) та запровадити програми щодо безпеки (11,3%). Серед U-репортерів Луганської області частіше зазначали, що потрібно бути свідомими громадянами (15,7%), посилити охорону, ввести відеоспостереження (13,7%) та боротися зі злочинністю (13,7%).

Таблиця 1

Розподіл відповідей на запитання: “Що потрібно зробити політикам, вчителям та іншим, щоб захистити Вас та Ваших однолітків у школі та навколо неї?”, N=4997

Що потрібно зробити політикам, вчителям та іншим, щоб захистити Вас та Ваших однолітків у школі та навколо неї?	%
Бути свідомими громадянами та виховувати своїх дітей, розуміти їх. Приділяти більше уваги атмосфері в школі	22,1
Посилити охорону, ввести відеоспостереження	18,6
Запровадити програми щодо безпеки (лекції, курси самооборони, тренінги, літературу)	13,7
Боротися зі злочинністю (продажем алкоголю, наркотиків, зброї тощо біля шкіл). Посилити покарання та відповідальність за правопорушення	7,1
Посилити контроль за поведінкою учнів та організувати їхнє дозвілля	6,3
Покращити інфраструктуру та підвищити соціальні стандарти (заробітну плату вчителів, фінансування шкіл, освітлення вулиць тощо)	5,2
Забезпечити патрулювання вулиць	5,2
Покращити законодавство (реформу освіти)	4,2
Активно протидіяти булінгу	3,7
Забезпечити роботу психологічної служби та підтримки	3,6
Посилити заходи безпеки. Забезпечити оперативність екстрених служб (поліції, швидкої допомоги)	2,6
Покращити педагогічні кадри та контроль за працівниками школи	2,1
Важко відповісти. Не знаю. Нічого не допоможе	23,1

Отже, 77,6% U-репортерів відповіли, що почуваються безпечно в своєму населеному пункті; 45,6% опитаних у найменшій безпеці почуваються на вулиці, в громадському транспорті – 24,3%, в розважальних закладах – 12,1%. На думку 47,3% U-репортерів, насамперед, влада повинна посилити патрулювання вулиць, 43,1% – забезпечити освітлення вулиць. 41,8% опитаних відчували занепокоєння через насильство в школі чи навколо неї.

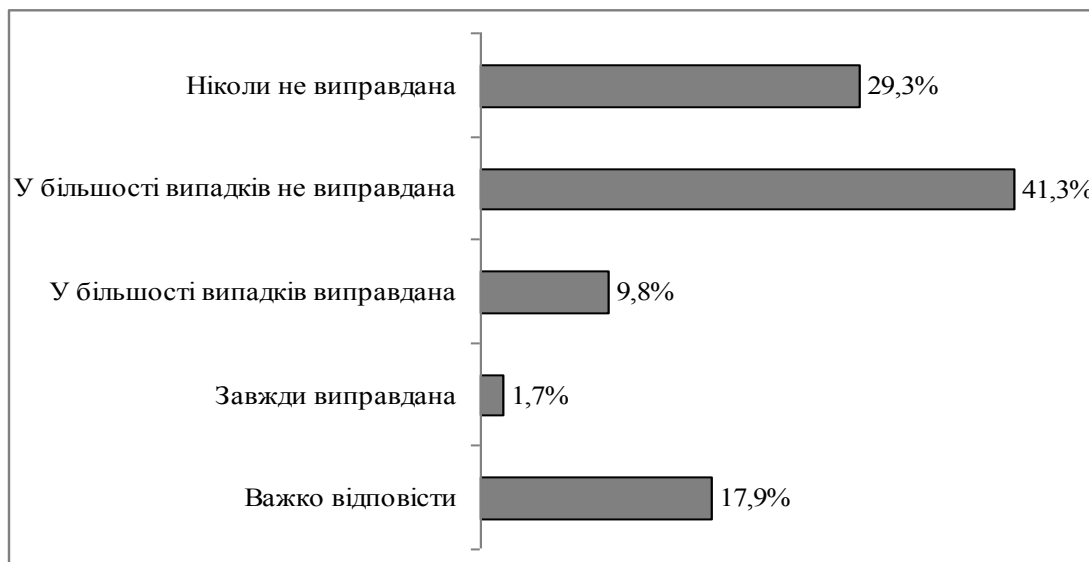
Опитування “Корупція”. Опитування проходило 12–15 листопада 2018 р. У ньому взяли участь 11 719 U-репортерів віком 15–24 роки. Результати будуть використані для визначення рівня толерантності молоді до корупції та її ставлення до участі в антикорупційній діяльності з метою розробки стратегії роботи з молоддю в рамках проекту USAID “Взаємодія!”.

Більшість U-репортерів (70,3%) коли-небудь давали хабар, 29,7% – ніколи його не давали.

Чим більший вік респондентів, тим частіше вони зазначали, що коли-небудь давали хабар: 15–17 років – 57,1%, 18–19 років – 67,4%, 20–21 рік – 76,3%, 22–24 роки – 80,5%.

Переважна частина U-репортерів вважає, що корупція не є виправданою – 70,6% (ніколи не виправдана – 29,3%, у більшості випадків не виправдана – 41,3%). 9,8% опитаних відповіли, що у більшості випадків корупція виправдана, 1,7% – що завжди виправдана, 17,9% – важко відповісти (рис. 3).

Чим старшими є респонденти, тим частіше вони відповідали, що корупція не є виправданою: 15–17 років – 66,7%, 18–19 років – 69,8%, 20–21 рік – 72,0%, 22–24 роки – 73,2%.

Рис. 3. Розподіл відповідей на запитання: “На Вашу думку, чи може корупція бути виправданою?”, N=9168

Четверта частина U-репортерів (25%) готова повідомляти в правоохоронні органи у випадку, якщо вони стали свідками корупції, 23,8% – не готові, 51,2% – важко відповісти.

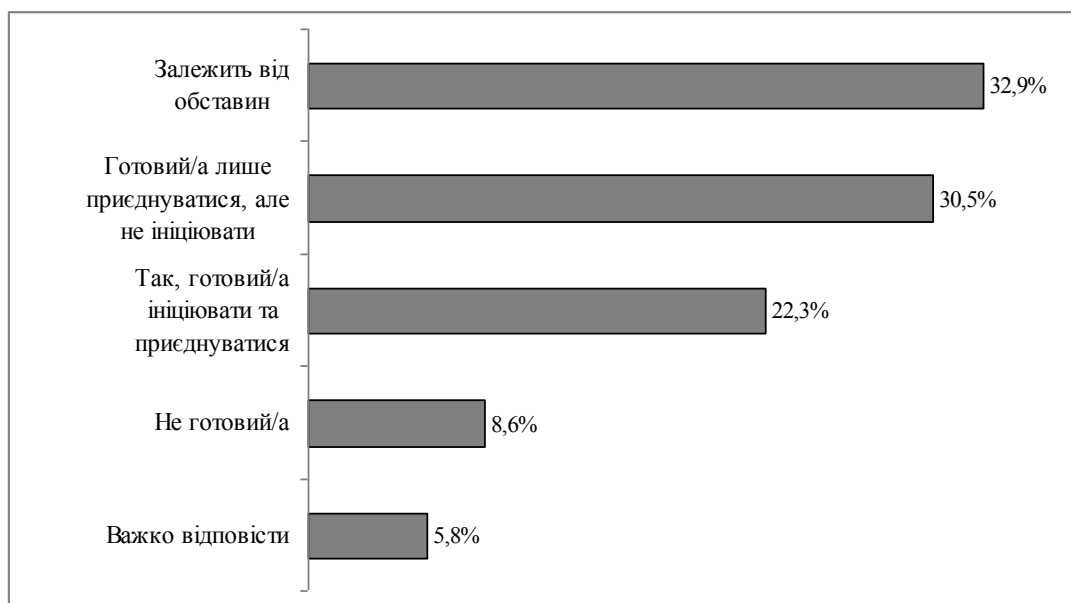
Чим старшими є U-репортери, тим рідше вони зазначали, що готові повідомляти про акти корупції: 15–17 років – 26,5%, 18–19 років – 25,5%, 20–21 рік – 24,5%, 22–24 роки – 23,7%.

Серед чоловіків частіше, ніж серед жінок, зазначали, що вони готові повідомляти у правоохоронні органи про випадки корупції – 33,4% vs 22,3%.

Близько третини U-репортерів (32,9%) відповіли, що їх готовність ініціювати або приєднуватися до громадських антикорупційних заходів залежить від обставин, 30,5% – готові лише приєднуватися, але не ініціювати, 22,3% – готові ініціювати та приєднуватися, 8,6% – не готові, 5,8% – важко відповісти (рис. 4).

Серед жінок частіше, ніж серед чоловіків, зазначали, що вони готові лише приєднуватися, але не ініціювати (31,5% vs 27,4%), а серед чоловіків частіше, ніж серед жінок, відповідали, що вони готові ініціювати та приєднуватися (29,1% vs 20,1%).

Готовність ініціювати та приєднуватися до громадських антикорупційних заходів найчастіше висловлювали U-репортери із Заходу України (24,8%), а найменше – на Півдні та в Києві (відповідно, 17,2% та 17,1%).

Рис. 4. Розподіл відповідей на запитання: “Чи готові Ви ініціювати або приєднуватися до громадських антикорупційних заходів?”, N=8428

Отже, 70,3% U-репортерів коли-небудь давали хабар. Переважна частина U-репортерів вважає, що корупція не є виправданою – 70,6% (ніколи не виправдана

– 29,3%, у більшості випадків не виправдана – 41,3%). 25% U-репортерів готові повідомляти в правоохоронні органи у випадку, якщо вони стали свідками корупції. 32,9% відповіли, що їхня готовність ініціювати або приєднатися до громадських антикорупційних заходів залежить від обставин.

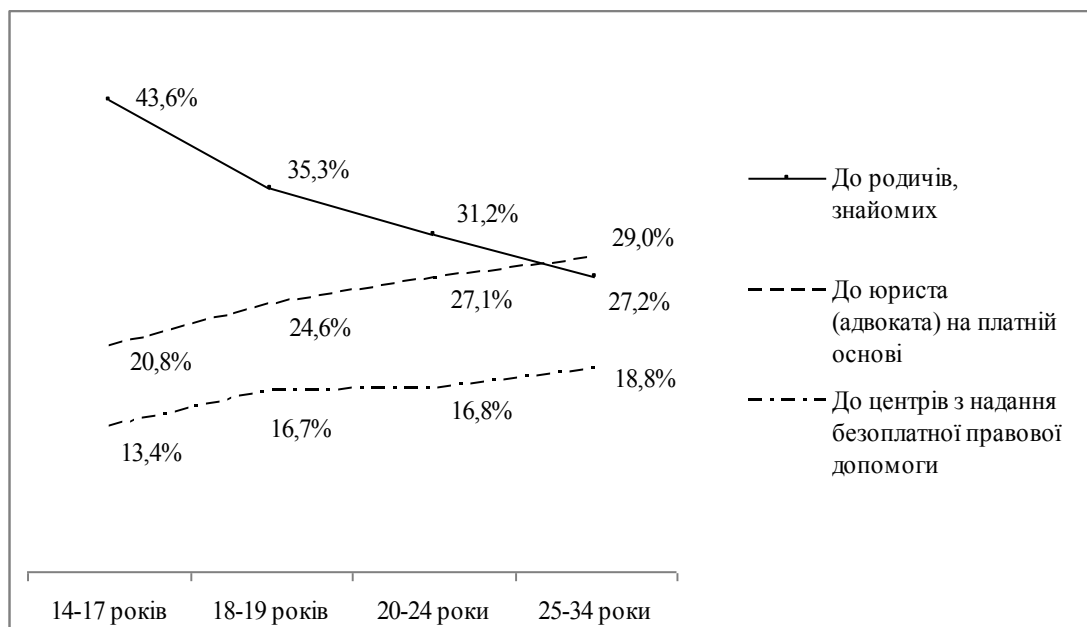
Опитування “Безоплатна правова допомога”. Опитування проходило 23–28 листопада 2018 р. У ньому взяли участь 11 886 U-репортерів віком 14–34 роки. Результати будуть використані для формування Міністерством юстиції України інформаційної кампанії та визначення найзручніших форм її поширення серед підлітків і молоді в рамках загальнонаціонального правопросвітницького проекту “Я маю право!” для учнів і студентів, відповідно до їх основних потреб у правовій інформації.

Близько третини U-репортерів (34,4%) відповіли, що в разі порушення їхніх прав вони звернуться за допомогою до родичів, знайомих, 28,8% – вирішуватимуть проблему самостійно, 25,3% – звернуться до юриста (адвоката) на платній основі, 16,3% – до центрів з надання безоплатної правової допомоги, 8,4% – до громадських організацій, 3,7% – не будуть вирішувати проблему, 0,8% – інше (рис. 5).

Рис. 5. Розподіл відповідей на запитання: “До кого Ви звернетесь за допомогою у разі порушення Ваших прав?”, N=11 886

Чим старшими є U-репортери, тим частіше вони зазначали, що звертатимуться до юриста (адвоката) на платній основі та до центрів з надання безоплатної правової допомоги, і тим рідше – до родичів, знайомих (рис. 6).

Рис. 6. Розподіл відповідей на запитання: “До кого Ви звернетесь за допомогою у разі порушення Ваших прав?”, за віком, N=11 886

Серед жінок частіше, ніж серед чоловіків, зазначали, що в такому випадку звертатимуться до родичів, знайомих (36,1% vs 29,1%) та до центрів з надання безоплатної правової допомоги (16,7% vs 14,7%), а серед чоловіків частіше, ніж серед жінок, вирішуватимуть проблему самостійно (32,3% vs 27,7%).

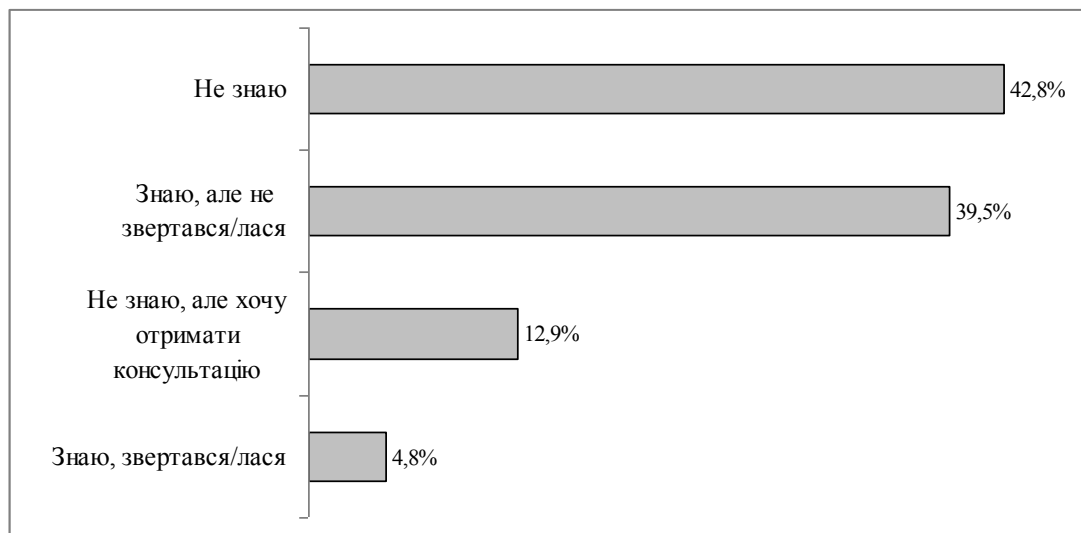
Близько половини U-репортерів відповіли, що в разі потреби їм було б зручно отримувати юридичні консультації через онлайн-чат, мобільні додатки: онлайн-чат, мобільні додатки – 49,3%, у центрах з надання безоплатної правової допомоги – 35,3%, за телефоном – 20,7%, в органах державної влади – 11,0%, по скайпу – 5,2%, інше – 0,8%.

Серед жінок частіше, ніж серед чоловіків зазначали, що їм було б зручно отримувати юридичні консультації в центрах з надання БПД (36,5% vs 32,0%) та за телефоном (21,1% vs 19,3%).

Юридичні консультації через онлайн-чати, мобільні додатки найчастіше зазначали U-репортери з Києва (56,8%), а найменше – з Центру України (45,2%). Центри з надання БПД, навпаки, найчастіше згадувались у Центрі України (39,8%), а найрідше – у Києві (28,1%).

Переважна більшість U-репортерів (55,7%) не знають про можливість безоплатно отримати юридичну консультацію у центрах з надання БПД (з них 42,8% – не знають, 12,9% – не знають, але хочуть отримати консультацію), 39,5% – знають, але не зверталися, 4,8% – знають, зверталися (рис. 7).

Рис. 7. Розподіл відповідей на запитання: “Чи знаєте Ви про можливість безоплатно отримати юридичну консультацію у центрах з надання безоплатної правової допомоги?”, N=10 456

Про таку можливість більше обізнані чоловіки, ніж жінки: “знаю, звертався/лася” – 6,5% vs 4,3%, “знаю, але не звертався/лася” – 43,3% vs 38,2%.

Чим молодшими є U-репортери, тим частіше вони відповідали, що не знають про таку можливість: 14–17 років – 48,0%, 18–19 років – 45,1%, 20–24 роки – 42,0%, 25–43 роки – 34,5%.

Отже, 34,4% U-репортерів у разі порушення їхніх прав звернуться за допомогою до родичів, знайомих, 28,8% – вирішуватимуть проблему самостійно, 25,3% – звернуться до юриста (адвоката) на платній основі, 16,3% – до центрів з надання безоплатної правової допомоги. У разі потреби, 49,3% U-репортерам було б зручно отримувати юридичні консультації через онлайн-чат, мобільні додатки, 35,3% – у центрах з надання безоплатної правової допомоги. 55,7% опитаних не знають про можливість безоплатно отримати юридичну консультацію у центрах з надання БПД.

Більше інформації про проект U-Report і результати інших досліджень можна знайти за посиланнями: www.facebook.com/ureportukraine та www.ukraine.ureport.in. Якщо Ви маєте пропозиції щодо опитувань чи пріоритетних тем, які стосуються діяльності Вашої організації, та з приводу яких U-Report може провести діалог з великою кількістю молодих людей України, будь ласка, звертайтеся за телефонами +380931561013 (Світозар Ніцполь), +380634563620 (Євгенія Нестеренко) або через email: ureport.ukraine@gmail.com.

Отримано 07.12.18
Received on 07.12.18